

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Yrkesregistret med yrkesstatistik

Ämnesområde
Arbetsmarknad

Statistikområde
Sysselsättning, förvärvsarbete och arbetstider

Produktkod
AM0208

Referenstid
2016

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Yrkesregistret
E-post	Yrkesregistret@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.3.1	Urvalsförfarande.....	4
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off)	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	5
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	5
2.4.2	Mätning.....	6
2.4.3	Bortfallsuppföljning	7
2.5	Bearbetningar.....	8
2.6	Granskning.....	11
2.6.1	Granskning under insamlingen	11
2.6.2	Granskning av mikrodata	11
2.6.3	Granskning av makrodata	11
2.6.4	Granskning av redovisning	11
2.7	Skattningsförfarande	12
2.7.1	Principer och antaganden	12
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	12
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	12
2.7.4	Röjandekontroll	13
3	Genomförande	13
3.1	Kvantitativ information	13
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	13

1 Statistikens sammanhang

Yrkesregistret ersätter den insamling av yrkesuppgifter som tidigare skett i samband med Folk- och Bostadsräkningarna (FoB).

Syftet är att framställa statistik över yrken och yrkesutvecklingen inom olika branscher och samhällssektorer. Statistiken redovisar tex antalet anställda fördelat på yrke, ålder, kön och utbildning. Statistiken innehåller även fördelning på bransch, sektor, län och kommun mm.

Yrkesregistret bygger på uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) samt yrken från en mängd olika källor, som Arbetsgivarverket, Lönsestrukturstatistikens undersökningar för privat och offentlig sektor och yrkesregistrets egen enkät till företag.

I detta dokument beskrivs översiktligt design och genomförande av Yrkesregistret med yrkesstatistik. Dokumentet kompletterar *kvalitetsdeklarationen* för Yrkesstatistiken som finns tillgänglig på www.scb.se/Am0208 under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheterna som redovisas i yrkesstatistiken utgörs av uppgifter om antal personer med ett visst yrke eller inom ett visst yrkesområde.

2.2 Ramförfarande

Yrkesregister och yrkesstatistik är båda individbaserade och målobjektet är individen. Datainsamlingen av yrkesuppgifter sker dock från arbetsgivare, där individerna har varit anställda under referensåret. Därför används två typer av ramar inom produktionen av yrkesregister och yrkesstatistik, en individram och en företagsram.

Individramen innefattar yrkesregistrets målobjekt och avgränsas till alla individer som enligt RTB den 31 december aktuellt år var äldre än 15 år och folkbokförda i Sverige. Individramen hämtas från RAMS.

Företagsramen innehåller alla arbetsställen tillhörande företag som till Skatteverket hade lämnat in minst en kontrolluppgift avseende det aktuella referensåret. Ramen utökas sedan med komplettering av egna företagare som enligt SCBs företagsregister hade bedrivit verksamhet under referensåret och återfinns i yrkesregistrets individram. På det sättet undersöker man kluster av målobjekt (anställda individer) genom att kontakta observationsobjektet företag. Kontakt med observationsobjekten sker förutom via produktens egen

datainsamling, även via olika aktörer, däribland olika arbetsgivarorganisationer och lönestrukturundersökningar, vilka förutom anställdas yrkesuppgifter samtidigt samlar in även andra statistikuppgifter från företagen. Se avsnitt 2.4.
Datainsamlingsförfarande för vidare information om datainsamlingsprocessen.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

Uppgiftslämnare är arbetsgivare.

Inom den offentliga sektorn genomförs separata totalundersökningar för kommun, stat och landsting.

Inom den privata sektorn genomförs två urvalsundersökningar, strukturlönestatistiken (SLP) och yrkesregistrets (Yreg) egna enkät och de beskrivs nedan.

Strukturlönestatistiken avseende den privata sektorn (SLP) är uppbyggd kring en avtalsstatistik producerad av olika arbetsgivarorganisationer samt en kompletterande undersökning gjord av SCB. Vid uppgiftsinsamlingen samarbetar SCB med Svenskt Näringsliv (f.d. SAF) och sex andra arbetsgivarorganisationer. Undersökningen är i huvudsak urvalsbaserad. Samtliga företag med fler än 500 anställda totalundersöks, bland företag med färre än 500 anställda görs ett urval. Urvalet uppgår till drygt 11 000 företag. Huvuddelen av yrkesuppgifterna avser fr.o.m. 2001 den 1 september. Läs mer om urvalsförfarandet i "Framtagning av statistiken", SCBDOK för Strukturlönestatistiken.

Yrkesuppgifter från företag utanför lönestatistiken, i huvudsak mindre företag och organisationer med 1-19 anställda, samlas fortlöpande in av SCB med hjälp av en särskild yrkesenkät under vår och höst. Cirka 47 000 företag undersöks årligen enligt ett rullande schema, vilket innebär att samtliga företag undersöks under fyra till fem år.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

I yrkesregistrets egen enkät utesluts de företag som inte har några anställda.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Målobjektens bakgrundsvariabler hämtas in till yrkesregistret från Registerbaserade ArbetsMarknadsStatistik (RAMS). Endast målobjektens yrke samlas in och uppdateras under varje produktionsomgång av produkten. Yrkesuppgifter samlas in dels inom ramar av strukturlönestatistik, vilken i sin tur kombinerar egen datainsamling med uppgifter som samlas in av olika arbetsgivarorganisationer, dels av yrkesregistrets egen insamling vilken genomförs årligen uppdelat i två insamlingsomgångar. Förutom dessa datakällor hämtas yrkesuppgifter från ett antal register, t.ex. Lärarregister och Lantbruksregister, samt några statliga myndigheter, t.ex. Migrationsverket, Fiskeriverket och Skatteverket. Den främsta orsaken till den valda datainsamlingsstrategin är produktens sträva att minska uppgiftslämnarbördan, där utnyttjande av redan insamlade uppgifter förefaller som ett naturligt alternativ. Genom att tillvarata yrkesuppgifter från alla kända och lämpliga källor kan kvalitet i yrkesstatistiken hållas på en högre nivå än om datainsamlingen begränsades till enbart egen insamling.

Den kompletterande insamling av yrkesuppgifter som görs av yrkesregistret sker via pappers- och webbenkäter. Alla företag ges möjlighet att svara via webben genom att logga in på anvisad webbplats med hjälp av ett lösenord som de får i samband med utskicket. Adressen till enkäten på webben är <https://www.insamling.scb.se> Uppgiftslämnare kan begära att få extrablanketter för att kunna lägga till nyanställda personer som inte är förtryckta på den enkät som de fick skicka till sig. De individer som är anställda vid respektive företag i undersökningen förtryckta med namn och personnummer. I första hand ska arbetsgivaren koda yrke enligt Svensk standard för yrkesklassificering (SSYK 2012). Alla företag får enkätvägledning för lämnade av yrkesuppgifter, missiv (se bilaga 2) och ett kodningshjälpmedel. Ytterligare information om yrkeskodning och en sökmotor finns på anvisad webbplats. Trots dessa hjälpmedel, kan yrkesuppgifter som klassificerats enligt SSYK av uppgiftslämnaren, ha kvalitetsbrister. Uppgiftslämnaren har inte alltid tid och möjlighet att sätta sig in i klassifikationssystemet. Därtill kommer att många arbeten är komplexa med vitt skilda arbetsuppgifter.

Huvuddelen av materialet som samlas in tas emot via det elektroniska insamlingsverktyget på SCB.

Postreturer åtgärdas så fort som möjligt. Kontroll av adress, namn, telefonnummer utförs med hjälp av uppgifter som finns i SCB:s företagsdatabas (FDB), Skatteförvaltningen, Gula sidorna mm. En ny blankett skickas till de företag som ändrat adress.

Blanketter som inte inkommit med uppgifter på sista svarsdagen får en påminnelse. Totalt skickas två påminnelsebrev ut och en telefonpåminnelse utförs. Första påminnelsebrevet sänds ut cirka en vecka efter sista svarsdatum. Om företaget tappat bort tidigare utsänd enkät skickas en ny ut. Uppgifter mottages i samband med detta även via telefon, fax eller e-post. De företag som inte inkommit en vecka efter första påminnelsen skickas till SCB:s intervjuavdelning för bearbetning via telefon.

Intervjuare påminner företaget med fler än 19 anställda och tar in uppgifterna direkt via telefon från de mindre företagen. SCB:s telefonintervjuare står för cirka 11 procent av de insamlade yrkesuppgifterna per undersökningsomgång i yrkesregistrets egen enkät. Tredje och sista påminnelsen är ett påminnelsebrev som är lite mer "bestämt". De företag som efter de tre påminnelserna fortfarande inte lämnat några uppgifter registreras som bortfallsföretag och får en ny enkät två år senare.

2.4.2 Mätning

Frågeformuläret för Yrkesregistrets egen enkät innehåller förtryckta personnummer och namn på individerna som har fått en kontrolluppgift från företaget. Det finns även möjlighet att lägga till nya individer i formuläret. Variabeln som vi samlar in är vilket yrke individen har haft på företaget, det kan lämnas i form av en yrkeskod eller en klartext.

Frågeformulär Se bilaga 1.

Olika mätinstrument används för olika källor. För mer information om varje enskild källas mätinstrument hänvisas till respektive källas "Statistikens framställning", StaF som finns på SCB:s webbplats.

Källor:

- Lönestrukturstatistiken privat sektor (SLP) AM0103
- Lönestrukturstatistiken statlig sektor AM0104
- Lönestrukturstatistiken landstingskommunal sektor AM0105
- Lönestrukturstatistiken primärkommunal sektor AM0106
- Lantbruksregistret (LBR) JO0101
- Läraryregistret (LREG) UF0113
- Longitudinell individdatabas (LINDA) LE1900
- Arbetskraftsundersökningarna (AKU) AM0401

Löneundersökningarna, AKU och Migrationsverket samlar in yrkesuppgift som yrkesregistret använder direkt från undersökningarna.

För andra källor som tex Lantbruksregistret och Registret över yrkesfiskare och vattenbruk kodar yrkesregistret en yrkeskod med hjälp av bransch.

Lärrregistret innehåller inga yrkeskoder men uppgifter om skolform, befattningskod och skolid vilket gör att yrkesregistret kan koda yrke med hjälp av de variablerna.

Vad gäller uppgifter från lönestatistiken finns flera olika yrkesnomenklaturer beroende på sektor och bransch. För att kunna redovisa jämförbar statistik måste de insamlade yrkesuppgifterna översättas till en och samma yrkesnomenklatur med hjälp av särskilda översättningsnycklar¹. Beroende på bland annat den ursprungliga nomenklaturens detaljeringsgrad och likheter med den yrkesnomenklatur som används för produktion av yrkesstatistik, kan en sådan översättning bli mer eller mindre korrekt eller fullständig. Översättningen är redan gjord när materialet används av yrkesregistret.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Visst bortfall förekommer, detta beror på att vissa typer av företag inte undersöks, att vissa kategorier av arbetstagare inte ingår i lönestatistikens undersökningspopulation eller att utvalda företag inte lämnar uppgifter.

För löne- och yrkesenkäterna avseende privat sektor föreligger uppgiftsplikt. För att minska bortfallet för SCB-undersökta näringsidkare påminns dessa både skriftligt och via telefon.

För anställda i åldern 16–64 år avser de flesta yrkesuppgifter, 73 procent, förhållandena under referensåret eller året efter. 6 procent av uppgifterna är imputerade via en modell som utgår från vilken yrkeskod (enligt SSK 96) individen hade i registret sedan tidigare. Den tidigare koden som använts får vara maximalt fem år gammal. Bortfallet för anställda mellan 16-64 år uppgår till 5,3 procent på 4-siffernivå.

---

¹För detaljerade uppgifter om mätfel i varje källa, hänvisas till respektive Kvalitetsdeklaration.

2.5 Bearbetningar

Yrke är ett svårdefinierat och mångsidigt begrepp. För att tillgodose olika behov har flera klassifikationssystem växt fram, utformade efter skilda kriterier. Inom lönestatistiken finns till exempel ett antal befattningsnomenklaturer, som endast berör vissa yrkesområden och som har mycket snäva och specifika tillämpningar. För att uppgifterna om yrke och befattning i de olika källorna ska bli jämförbara, måste uppgifterna som inte är klassificerade enligt SSYK översättas med hjälp av olika översättningsnycklar. Beroende på bl.a. den ursprungliga nomenklaturens detaljeringsgrad och likheter med SSYK, kan en sådan översättning bli mer eller mindre fullständig.

När enkäterna gått igenom den manuella förgranskningen förs de vidare till skanning och dataregistreringsgranskning. Skanningsprocessen har fyra steg: skanning, tolkning, verifiering och överföring. I skanningsprocessen utförs granskning av enkäter både automatiskt och manuellt. Därefter laddas materialet till en databasen för granskning. Manuell registrering sker av trasiga och faxade enkäter.

Efter dataregistrering och laddning sker produktionsgranskning som innebär att samtliga inkomna uppgifter för varje person granskas. Detta sker dels genom maskinella kontroller och dels manuell granskning. Den manuella granskningen innebär att rimlighetskontroll görs mellan yrkes- och SNI-kod, yrkeskod och yrkesbeskrivning samt även mellan yrkeskod och uppgift från SCB:s utbildningsregister.

Den automatiska kontrollen genererar felmeddelande som åtgärdas. De uppenbara felen, verifieringsfel åtgärdas omgående. Vid eventuella kvarstående fel eller uppgifter som antas vara felaktiga kontaktas uppgiftslämnaren för komplettering eller korrigerings av lämnade uppgifter. En kommentar skrivs i dessa fall in i databasen i kommentarfältet.

Mot slutet av varje produktionsomgång görs en makrokontroll, då ovanliga yrken kontrolleras.

Blanketter som kommer in efter avslutad omgång läggs till. Yrkesuppgifterna genom yrkesenkäten och de olika administrativa källorna läggs ihop i ett s.k. bruttoregister med alla insamlade yrken på individer på respektive organisationsnummer, från alla tillgängliga källor för det aktuella

året. Varje person kan finnas med en eller flera gånger beroende på hur många arbetsgivare som personen har inkomster ifrån under det aktuella året och i vilken utsträckning dessa arbetsgivare har lämnat in uppgift om personens yrke.

För alla individer i individramen kopplas upp till fem yrken per individ. För att uppnå ett heltäckande yrkesregister nyttjas uppgifter från flera år. Till sin hjälp har man de årsvisa bruttoregistren som är underlag sedan tidigare år. Bruttoregistren innehåller individernas "alla" yrken som har kommit in från de olika källorna. Yrkesregistret avseende det aktuella referensåret skapas därefter i ett antal steg för att fastställa varje individs "bästa" yrkesuppgift.

Steg1

Organisationsnummer där personen har sin huvudsysselsättning som förvärvsarbetande hämtas från RAMS.

Steg2

Identifiering av organisationsnummer där personen har en eventuell bisyssla som förvärvsarbetande.

Steg3

Organisationsnummer där personen har sin största inkomst hämtas från kontrolluppgiftsregistret (KU).

Steg4

Organisationsnummer där personen har sin näst största inkomst hämtas från KU.

Steg5

Matchning mot bruttofilen för undersökningsåret (ÅrX) för personen med avseende på respektive organisationsnummer för att få fram en yrkesuppgift som lämnats in av arbetsgivaren för organisationsnumret.

Steg6

Matchning mot bruttofilen för år därpå1 (ÅrX+1) för individen med avseende på respektive organisationsnummer för att få fram en yrkesuppgift.

2018-03-07

Steg7

Därefter söks matchning mot bruttofilen för åren bakåt i tiden (ÅrX-1, ÅrX-2... ÅrX-n) för individen med avseende på respektive organisationsnummer för att få fram en yrkesuppgift.

Steg8

För individer utan yrkesuppgift från någon av de identifierade arbetsgivarna, repeteras steg 5 till och med steg 7, men utan att kontrollera för ett organisationsnummer. För detta övriga yrke hämtas även uppgift om vilket övrigt organisationsnummer yrkesuppgiften kommer ifrån.

Variabeln ArSsyk anger från vilket år en uppgift är hämtad.

För de två redovisningsgrupperna skapas därefter två separata register, förvärvsarbetande respektive yrkesverksamma. De två registren ligger till grund för all redovisning av yrke från yrkesregistret. Målsättningen är att alla som redovisas som förvärvsarbetande eller yrkesverksamma ska få ett yrke. Variabeln StatusSsyk redovisar vilken yrkesuppgift som har använts vid tabellframställningen. StatusSsyk är en kvalitetsvariabel och visar hur stark koppling individen har till det redovisade yrket.

Steg9

I första hand används första yrket för respektive redovisning. Det vill säga om personen är klassad som förvärvsarbetande och det i grundregistret finns ett yrke som uppgivits från den aktuella arbetsgivaren, används den uppgiften. Detta ger StatusSsyk = 1.

Steg10

I andra hand används yrket som personen har som huvudyrke sett från den andra redovisningen. Det vill säga om man för en person som är klassad som förvärvsarbetande inte har en yrkesuppgift från den arbetsgivare där personen bedöms vara förvärvsarbetande, men har ett yrke för var personen bedöms ha sitt huvudsakliga arbete som yrkesverksam, så används den uppgiften och vice versa. Detta ger StatusSsyk = 2.

Steg11

På liknande sätt används i tredje hand bisysslan för respektive redovisning. Detta ger StatusSsyk = 3.

Steg12

I fjärde hand väljs yrket som personen har som bisyssla enligt den andra redovisningsindelningen. Detta ger StatusSsyk = 4.

Steg13

I sista hand används yrkesuppgift som härstammar från övrig arbetsgivare. Detta ger StatusSsyk = 5.

Steg14

Om individen fortfarande saknar yrkesuppgift får den StatusSsyk = 6.

Om individen har en bisyssla fastställs endast yrkesuppgiften som kommer från det företag där personen per definition utför bisysslan. Om uppgiften saknas görs inga försök att hämta en annan yrkesuppgift.

Mer detaljerad information om hur registret tas fram finns i rapporten "*Yrkesregistret med yrkesstatistik. En beskrivning av innehåll och kvalitet*" som utgavs i år 2011.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under insamlingen

När det gäller granskningen av Yrkesregistrets egen enkät så innehåller granskningen bl.a. kontroller för att se att det är ett giltigt personnummer samt en giltig yrkeskod. Misstänka fel för felaktiga yrkeskoder flaggas i produktionssystemet, ett misstänkt fel kan vara att yrket inte förväntas finnas i företagets näringsgren. Chefskoder granskas extra noga då det finns flera nivåer av chefer i SSYK 2012 än vad det fanns i den tidigare yrkesnomenklaturen SSYK96.

2.6.2 Granskning av mikrodata

De källor som samlas in från SCB:s olika undersökningar granskas i respektive produktionssystem. Innan data från alla olika källor läggs i registrets bruttotabeller görs granskning på att yrkeskoden är giltig.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning görs på antal personer inom varje yrkesgrupp i en jämförelse med tidigare år. Kontroll på antal individer i olika yrkesgrupper görs mot föregående år för att se om det är stora variationer som behöver utredas.

2.6.4 Granskning av redovisning

Innan publicering eller leverans granskas uppgifterna av en annan person än den som tagit fram uppgifterna.

Efter publicering granskas produktsidan för att se att det är rätt uppgifter som publicerats.

2.7 Skattningsförfarande

Registret är totalräknat, inga skattningar görs. Utifrån yrkesregistret som är ett mikrodataregister skapas olika tabeller där det redovisas antal individer fördelat på yrke i kombination med tex. näringsgren, ålder och kön.

2.7.1 Principer och antaganden

Följande principer och eventuella brister i hållbarhet av antaganden, vilka tillämpas under produktionen av yrkesregister och yrkesstatistik, kan påverka möjligheter till önskad statistik inferens:

- Variation i mätmetoder hos de olika källorna hanteras genom härledning av de ursprungliga yrkeskoder till yrkesstandarden enligt SSYK 2012 med hjälp av fastställda nomenklaturnycklar. Denna standardiseringsförfarande anses resultera i korrekta yrkeskoder för målobjekten.
- Variation i uppgifternas aktualitet (0-5 år) anses inte påverka kvalitet i yrkesstatistiken.
- Andel imputerade yrkesuppgifter anses inte påverka kvalitet i yrkesstatistiken, då den bakomliggande härledningsmodellen syftar till att leverera korrekta totaler på aggregerad nivå.
- Individer som har blivit klassade som ej sysselsatta i RAMS, antas under det aktuella referensåret inte ha utövat något yrke i tillräcklig omfattning varför de inte matchar gällande definition av målobjekt för yrkesstatistiken. Deras yrkeskunnande räknas därmed inte med i den redovisade statistiken.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Målstorheterna inom yrkesstatistiken redovisas utifrån uppgifter i yrkesregistret. Detta görs dels genom summering av antal individer efter aktuella redovisningsgrupper, dels genom att beräkna fördelningar däriinom, t.ex. mellan män och kvinnor eller inrikes- och utrikesfödda.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Inga skattningar görs.

2.7.4 Röjandekontroll

När det gäller leveranser i tabellform sker alltid en sekretessgranskning och de celler som innehåller 1-3 i antal ersätts med prickar.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Antal företag i urvalet för våren 2016 var 15 177, och för hösten 29 996.

Bortfallet var ca 13% respektive 12%.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts.

